

Türk Diş Hekimlerinin Mesleki Kimlik Mücadelesinde Ferit Ramiz Öker Örneği

The Example of Ferit Ramiz Öker in the Struggle for Professional Identity Among Turkish Dentists

^{ID} Gülener ÇOLAK^a, ^{ID} Kübra KABAKCIOĞLU SEĞMEN^b, ^{ID} Halil Ata BIÇAKCIOĞLU^a

^aGazi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Periodontoloji AD, Ankara, Türkiye

^bOndokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Tarih Bölümü, Samsun, Türkiye

ÖZET Bu çalışmada, Erken Cumhuriyet Dönemi'nde Ferit Ramiz Öker'in nezdinde tüm diş hekimlerinin yaşadıkları problemler, mesleki kimliklerini kazanma sürecinde yaşadıkları zorluklar ele alınmıştır. Bu bağlamda, *Dişçilik Âlemi* (1 Haziran 1924) dergisini çıkaran Ferit Ramiz Öker'in mesleğe ait ortaya koyduğu problemler -itibar, ünvan, yetersiz koşullar gibi- anlatı araştırması yöntemiyle analiz edilmiştir. Disiplinler arası bir çalışma olan bu makalede, derginin Latinize edilmesi akademisyen bir tarihçi tarafından, mesleki içeriklerin analizi ve diş hekimliğine ilişkin sorunların tespiti ise akademisyen diş hekimleri tarafından yapılmıştır. Dönemin Osmanlıca birinci el kaynakları Latinize edilmiş ve anlamlandırılmış, konu ile alakalı literatür taraması (gazete, makale, dergi ve kitaplar) yapılmış, veriler bilimsel metodolojiye uygun olarak sunulmaya çalışılmıştır. Cumhuriyet'in ilk yıllarında Ferit Ramiz ve meslektaşlarının yaşadıkları sorunlar (eğitimdeki eksiklikler, maddi imkânsızlıklar, Avrupa'yı takip edememek, hekimlik haklarının korunamaması) ve mesleğe yönelik ön yargıların (nalbant, berber, kırık-çıkıkçıların yapabileceği basit bir iş olarak görülmesi, doktor ünvanını kullanılmaması) kırılması için verdikleri mücadelelerde karşılaştıkları zorluklar ortaya koyulmuştur. Diş hekimliği mesleği çoğunlukla berber, nalbant, kırık çıkıkçı gibi eğitimsiz kişilerin tekelinde kaldığından yıllarca sıradan bir iş alanı olarak görülmüştür. Erken Cumhuriyet Dönemi'nde fakültelerin açılmasıyla birlikte diş hekimliği öğrencileri ve mezunları, mesleği eski anlayışlardan arındırmaya, hak ettiği itibarı kazandırmaya ve basın-yayın yoluyla seslerini duyurmaya gayret etmişlerdir. Ferit Ramiz Öker, çıkardığı dergi ve yazdığı makaleleriyle mesleğe ilişkin öngördüğü sorunları ve zorlukları ortaya koymak yerine arayışları sunmaya çalışmıştır.

ABSTRACT This study examines the problems experienced by all dentists during the Early Republican Period through the perspective of Ferit Ramiz Öker, as well as the challenges they faced in the process of gaining their professional identity. In this context, the issues related to the profession—such as prestige, title, and inadequate conditions—raised by Ferit Ramiz Öker, who published the journal *Dişçilik Âlemi* (June 1, 1924), are analyzed using the narrative research method. In this interdisciplinary article, the Latinization of the journal was carried out by an academic historian, while the analysis of the professional content and identification of problems related to dentistry were conducted by academic dentists. Primary sources from the period in Ottoman Turkish were Latinized and interpreted; a literature review (including newspapers, articles, journals, and books) related to the subject was conducted, and the data were presented in accordance with scientific methodology. The difficulties encountered by Ferit Ramiz and his colleagues during the early years of the Republic—including deficiencies in education, financial hardships, the inability to follow developments in Europe, and the lack of protection of medical rights—are discussed, as well as the prejudices against the profession (such as it being considered a simple job that could be performed by farriers, barbers, or bone-setters, and the non-recognition of the doctor title). Since the profession of dentistry had long remained in the hands of untrained individuals such as barbers, farriers, and bone-setters, it was viewed for years as an ordinary line of work. With the establishment of dentistry faculties in the Early Republican Period, dentistry students and graduates began to struggle to free the profession from outdated perceptions, to gain the respect it deserved, and to make their voices heard through the press and media. Through the journal he published and the articles he wrote, Ferit Ramiz Öker aimed not merely to highlight the problems and difficulties he foresaw in the profession, but rather to present alternative approaches and possible solutions.

Anahtar Kelimeler: Diş hekimliği; Ferit Ramiz; mesleki mücadele

Keywords: Dentistry; Ferit Ramiz; professional struggle

KAYNAK GÖSTERMEK İÇİN:

Çolak G, Kabakcıoğlu Seğmen K, Biçakcıoğlu HA. Türk diş hekimlerinin mesleki kimlik mücadelesinde Ferit Ramiz Öker örneği. Türkiye Klinikleri J Med Ethics. 2025;33(3):113-9.

Correspondence: Kübra KABAKCIOĞLU SEĞMEN

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Tarih Bölümü, Samsun, Türkiye

E-mail: kubrakabakcioglu446@gmail.com

Peer review under responsibility of Türkiye Klinikleri Journal of Medical Ethics, Law and History.

Received: 11 Mar 2025

Received in revised form: 13 May 2025

Accepted: 08 Jun 2025

Available online: 08 Sep 2025

2146-8982 / Copyright © 2025 by Türkiye Klinikleri. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

“Eğer ilerlemek, diğer ilerlemiş memleketlere yetişmek istiyorsak her şeyde olduğu gibi bu mesleğe de hor bakmamak geliştirmek ve terfi çarelerini aramak mecburiyetindeyiz.”

(Ferit Ramiz Öker)

Klasik Osmanlı Dönemi’nde diş çekmek için usta-çırak ilişkisiyle yetişen ve cerrahlık belgesi (şehadetname) alan halk hekimleri bulunmaktaydı. Bu kişiler, şehadetname belgesi ile dışarıda dişçilik yapabilirlerdi. Asıl mesleği diş hekimliği olmayan berberler, sünnetçiler ve kırık çıkıkçılar dahi diş çekme yetkisine sahip kabul edilirdi. Sağlık hizmetleri alanının dışında kalan nalbantlardan ve demirci esnafının da diş çektiği bilinmektedir. Toplum içerisinde modern anlamda ağız ve diş sağlığı bakımı çok yaygın olmadığından, diş çekimi için en çok berber esnafı tercih edilirdi.¹ Bu durum, 1909 yılına kadar devam etmiştir. Nitekim bu tarihte diş hekimliği eğitimi gerektiren bir meslek statüsünde görülmüş ve 28 Ekim 1909 tarihinde aktif eğitimine başlamıştır.²

Kurumun adı ve koşulları zaman içerisinde değişse de mektepli diş hekimleri ve alaylı dişçi yamakları arasında süregelen bir mücadele eksik olmamıştır. Günümüzde dahi atadan dededen gelen geleneğe bağlı ilmi vasfı olmayan bu uygulamalar, halk arasında hâlâ rağbet görmektedir. Mesela Kırıkhan dişçileri, usta-çırak ilişkisiyle seyyar dişçi olarak köy köy gezerek ağırlıklı olarak diş çekimi ve protez üzerinden kazanç elde etmektedirler. Gelinek noktasında bir yanda diş hekimliği mesleğini bilimsel bir zemin üzerinde inşa etmeye çalışan akademik bir grup, diğer yanda dişçiliğini işçilik olarak icra eden bir kesim ortaya çıkmıştır. Böyle bir ortamda geniş halk kitleleri, eğitim durumlarına çok dikkat etmedikleri için ulaşılır buldukları dişçileri tercih etmekte ve eğitimine bakmaksızın hepsini işçi statüsünde görmektedir.

Bu durum, mesleki kimliğini inşa çabasında olan diş hekimlerini binlerce yıllık alışlagelmiş dişçi algısıyla mücadele etmek zorunda bırakmıştır. Genç Türkiye Cumhuriyeti’nin ilk dönemlerinde çıkan *Diş Tabipleri Cemiyeti Mecmuası* ve makalemizin de ana kaynağını oluşturan *Dişçilik Âlemi Mecmuası* bu amaçla yayın hayatına başlamıştır.³

Dişçilik Âlemi Mecmuası’nın “*Maksat ve Mesleğimiz*” başlıklı kısmında geçen ifadeler, aslında baş

edilmesi gereken problemin neler olduğunu çok güzel ifade etmektedir. Dergiye göre diş hekimliği, Batı’da olduğu gibi bizim ülkemizde de günden güne gelişen büyük bir ilim dalı olarak aynı gelişmeye mazhar olmalıdır. Bu noktada en büyük problem, diş hekimlerine yönelik eski zihniyetin ortadan kaldırılmasıdır.⁴

GEREÇ VE YÖNTEMLER

Diş hekimlerinin mücadelelerini yazın yolu ile gerçekleştirmeye, mesleğin önemini halka anlatmaya ve bu bilinci yaymaya çalışan Halid Şazi Bey, Suat İsmail Gürkan, Kazım Esad Devrim ve Ferit Ramiz Öker gibi pek çok entelektüel diş hekimi bulunmaktadır.

Bu çalışmada, Ferit Ramiz Öker’in bu misyon uğruna sarf ettiği çabalar *Diş Tabipleri Cemiyeti Mecmuası*’nda (1923-1928), *Dişçilik Âlemi Mecmuası*’nda (1924-1929) ve gazetelerde kaleme aldığı makaleler ve Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi’nde (*BOA*) kendisine ait belgeler üzerinden analiz edilerek ortaya konulmuştur. *Milli Kütüphane*’den temin edilen *Dişçilik Âlemi Mecmuası*’nın ilgili sayıları konularla bağlantılı olarak taranmış, bu bağlamda 1924 yılının 1, 3 ve 9. sayısı, 1925 yılının 14. sayısı ve 1926 yılının 18. sayısı esas alınmıştır. Derginin Osmanlıca olan yazıları, günümüz Türkçesine (transkripsiyon) çevrilmiş ve yazılar temalarına göre tasnif edilmiştir. Bir sonraki aşamada ise belirlenen konular üzerinden ikinci el kaynaklara ve dönemin gazetelerinden *Akşam* (1935), *Cumhuriyet* (1936), *Vakit* (1939), *Milliyet* (1968) yazılarına ulaşılmış ve değerlendirilmiştir. Araştırmamız, bu yönüyle orijinaldir; çünkü bu alanda daha önce yapılmamış bir inceleme sunmaktadır. Zira benzer bir çalışma mevcut literatürde yer almamaktadır.

BULGULAR

“...[*Dişçilik Âlemi*] şu zamanda neşriyat hususundaki maddi ve manevi birçok müşkülata rağmen her türlü fedakarlıkları göze alarak mesleğin ilerlemesi ve yükselmesi için icap eden faaliyetten geri durmamağa azmetmiştir.”

Ferit Ramiz Öker’in özel ve mesleki hayatına dair bilgilerimiz oldukça sınırlıdır. Baba Ramiz

Öker, Harbiye Nezareti Piyade Dairesi eski memurlarındandır. Beş ay süren bir rahatsızlık geçirmiş ve ardından vefat etmiştir. Ölümü üzerine Akşam gazetesine verilen 2 Ağustos 1935 tarihli ilanda iki çocuğunun olduğu belirtiliyordu. Bunlar, Heykeltıraş Rezzan Hanım ve Diş Hekimi Ferit Ramiz Bey idi.⁵

Ferit Ramiz Bey'in kız kardeşi Türkiye'nin ilk kadın heykeltıraşlarındandır. Onun beyanına göre diş hekimi olan abisi daha küçük yaşlardan itibaren resme meraklı bir çocuktu.⁶ Ferit Ramiz Bey, 8 Haziran 1968 tarihinde vefat etmiştir. Milliyet gazetesine "çok acı bir kayıp" olarak verilen ölüm ilanından yaptığımız çıkarıma göre eşi Leyla Hanım'dır, Melda ve Levent adlı iki çocuğu bulunmaktadır (Resim 1, Resim 2).⁷

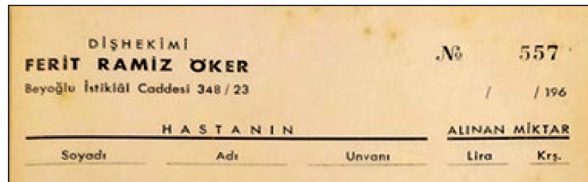
Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi'nden (BOA) ve dönemin gazetelerinden edindiğimiz bilgiye göre Ferit Ramiz Bey'in yurt dışı ile mesleki bir bağı bulunmaktaydı. Hayatına dair arşivde bulduğumuz Şubat 1923 tarihli en

eski Osmanlıca belgeye dayanarak Ferit Ramiz Bey'in eğitimi için bir müddet Almanya'da kaldığını ve eğitimini tamamlayıp ülkesine döndüğünde canını sıkı bir problemle karşılaştığını anlıyoruz. Ferit Ramiz'e 6 Şubat 1923 yılında tebliğ edilen bir yazıda Belgrad'daki İsviçre Konsolosluğundan 300 dinar borç aldığı, geri ödemediği ve ödemesi gerektiği bildiriliyordu.⁸ Ferit Ramiz Bey'in emniyete cevap niteliğinde yazdığı mektuptan bu habere moralinin çok bozulduğunu çıkarıyoruz (Resim 3).

Mektubuna göre Ferit Ramiz Bey, eğitimi için gittiği Almanya'dan dönerken parasız kalmıştı. İstanbul'a dönebilmesi için gerekli olan yol parasına ihtiyacı vardı. Bu genç öğrenci, o dönemde Türk vatandaşlarının işlerine vekâleten bakan Belgrad'daki İsviçre Konsolosluğuna gitmişti. Oradaki Konsolos Bey, Ferit Ramiz Bey'e İstanbul'a vardığında parayı kendisine geri göndermesi şartıyla 300 dinar borç vermişti.⁹ Ferit Ramiz Bey döndükten sonra parayı Londralı bir öğretmen olan Con Kalipiston adlı bir şahısla postaneden göndermiş ve borç aldığı konsolosluktan bir haber çıkmayınca paranın yerine ulaştığını düşünmüştü.

Fakat gelen tebliğde borcunu ödemediği bildirilince, Ferit Ramiz bir Türk öğrencisi hakkında kötü düşünceye sahip olunmasını, millî bir şeref ve haysiyet meselesi olarak algıladığını belirtilmiştir. Parayı İstanbul'a gelir gelmez gönderdiğini, fakat gerekirse ikinci defa bile olsa verebileceğini bildirmişti. Genç diş hekimini inciten bu itham, 3 Mart 1923 tarihinde parayı yatırdığına dair faturayı ortaya koymasına neticesinde düzelmiştir.⁸

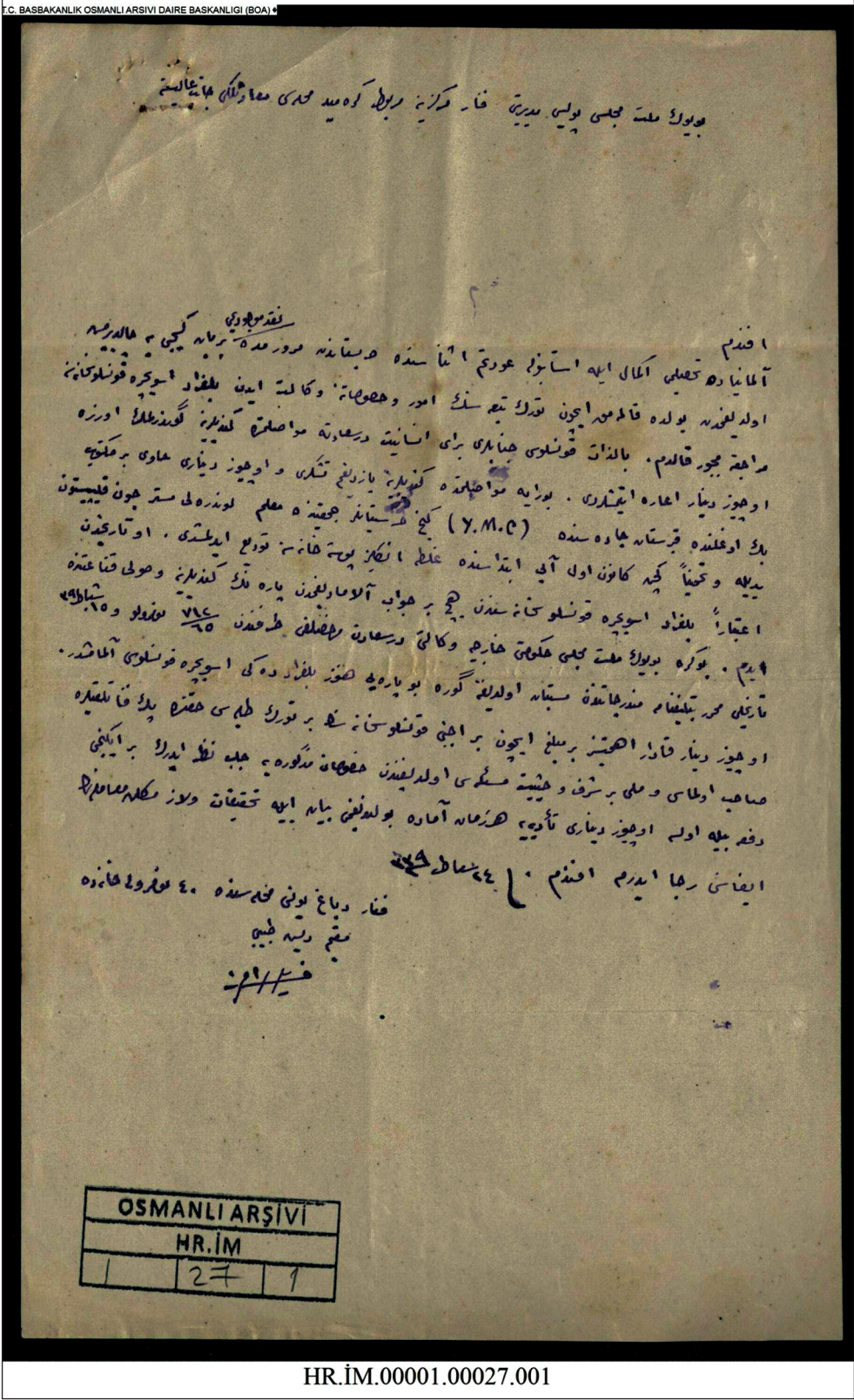
Eğitimini tamamladıktan sonra uzun yıllar mesleğini İstanbul'da devam ettiren Ferit Ramiz, özel muayenehanesinde hasta kabulüne başlamıştır. Bu süreçte Ferit Ramiz Bey'in, İstanbul ile sınırlı kalmayıp sık sık yurt dışında yapılan kongrelere ve toplantılara katıldığı dönüşünün ardından gazetelere verdiği ilanlardan anlaşılmaktadır.¹⁰ Mesela 1 Eylül 1936 tarihli Cumhuriyet gazetesinde çıkan: "Viyana kongresinden avdetle hastalarını kabule başlamıştır" ilanında Ferit Ramiz Bey'in katıldığı Viyana Kongresi'nden muayenehanesine döndüğü yazılmaktaydı.¹¹

RESİM 1: Ferit Ramiz Öker'e ait makbuz koçanı

RESİM 2: Ölüm ilanı.⁷

RESİM 3: Ferit Ramiz Öker'in mektubu (1923).⁸

Esasında Ferit Ramiz Bey, bütün dünya dış hekimleriyle uluslararası birlikteliği yakalamaya çalışan aydın bir kişiydi. Çünkü bu temasların etkilerinin küçümsenmeyecek derecede önemli olduğunun farkındaydı. Ona göre Türk dış hekimleri, bütün dünya dış hekimleriyle hem düşünsel hem de mesleki anlamda iletişimde olmalıydı. Bu sebeple *Yedinci Beynelmilel Dişçilik Kongresi*'nin amacını ve önemini dergisinde ele almış ve -daha bir yıl önceden- bu kongreye katılımın önemli olduğunu belirtmiştir. Amerika Birleşik Devletleri'nde Ağustos 1926 tarihinde gerçekleştirilecek bu kongreye Dış Tabipleri Cemiyetinden en az iki kişinin Türk dış hekimlerini temsilen katılması onun için büyük önem arz ediyordu. Bunun için de devletin gerekli teşviki ve maddi katkıyı sunmasını adeta ülkenin bir onur meselesi olarak görüyordu.¹²

Alanıyla ilgili *Pülpe ve Pülpitler* adlı bir kitabı da olan Ferit Ramiz Bey, bir yandan mesleğini icra ederken bir yandan da dış hekimliğinin bilime dayalı bir saha olduğunu kanıtlamak için çaba göstermekteydi.¹³ Bin yıllık süregelen ön yargılı fikirler ve uygulamalarla mücadele eden Ferit Ramiz Bey, sadece geleneksel halk arasında değil eğitilmiş kesimler arasında da basit görülen mesleğe akademik bir kimlik kazandırmak istiyordu.

Bunu yazı vasıtasıyla başlatmayı düşünen Ferit Ramiz Bey, *Dişçilik Âlemi Mecmuası* adı altında bir dergi çıkarmıştı. Kendisinin hem sorumlusu hem de başyazarı olduğu bu dergi, 1924-1929 yılları arasında çıkmış ve toplamda 34 sayı yayımlanmıştı. Derginin ilk sayfasında, *Dişçilik Âlemi* yazısı ile o dönemin etkin dili olan Fransızca olarak "Le Monde Dentaire" ve *Dişçilik Âlemi*'nin Fransızca okunuşu "Dıçjılık Aleml" ibareleri yer almaktaydı.⁴ Fransızca isminin altında derginin amacını kısa ve net bir şekilde özetleyen "*Dişçilik fenninin terakkisine hizmet eder fenni, tıbbi ve mesleki mecmuadır*" ifadesi ise derginin yayın hayatı boyunca değişikliğe uğramadan yerini korumuştur.

Ferit Ramiz, derginin girişinde "*maksat ve mesleğimiz*" ifadesiyle derginin politikası hakkında da bilgi vermiştir.¹⁴ Diğer sayılarında ise dış hekimlerinin mesleki kimlik mücadelelerini "*mesleki haberler*" başlığı altında sunmaya çalışmıştır.

Daha önce de belirtildiği üzere Ferit Ramiz Bey, *Dişçilik Âlemi* dergisini 1 Haziran 1924 tarihinde yayın hayatına başlatmıştı. Böyle bir dergi çıkartmaktaki başlıca amacı, Cumhuriyet ile birlikte her bilim dalında yaşanan gelişmenin, aydınlanmanın ve sergilenen akademik tavrın dış hekimliğinde de gösterilmesini sağlamaktı.

Arzu edilen nokta, bu mesleğin Batı'da olduğu gibi Türkiye'de de aynı gelişmeye sahip olmasıydı. Öyle anlaşılıyor ki daha üniversite sıralarında iken Ramiz Bey dış hekimliği mesleğine yönelik eski zihniyetin yüklediği ön yargılı kalıpları yıkmak istiyordu.¹⁴ Onun nezdinde dış hekimlerinin "Dişçi!" diye çağırılması hakaret içeren bir üsluptu. Çünkü bir berber yamağını çağırır gibi sarf edilen sözler bazen aydın kişiler tarafından da kullanılıyordu ve O, bu durum için: "Benliğimizde büyük yaralar açmıştır" diyordu.^{14,15}

Ferit Ramiz Bey, dişçilik fakültesi açıldıktan sonra mesleğinin niteliklerinin takdir görmesini beklerken, hüsrana uğramıştır. Mesela doktor ünvanının kullanılmasında çıkarılan engeller vardı. Ferit Ramiz Bey'e göre "Bazıları bu ünvanın yalnızca kendileri için kullanılmasından memnunlardı".¹⁴ Üstelik bu durumdan şikâyetçi olan sadece Ferit Ramiz değildi. Örneğin Dış Hekimi Suat İsmail Bey, 7 Temmuz 1939 tarihli Vakit gazetesinde "Doktor mu tabip mi? Dış doktorları Sıhhat Vekâletinin kararına itiraz ediyorlar, doktora vermeyen doktora doktor deniyor da dış tabiplerine niçin denilmesin?" başlıklı bir yazıda fikrini ortaya koymuştur.¹⁶

Yeni alfabeye geçildiği zaman dış tabiplerinin tabelalarında yazan tabip kelimesinin yerine tam karşılığı olan doktor kelimesinin yazılması, tepkiye neden olan bir durum yaratmıştır. Sıhhiye Vekâleti (Sağlık Bakanlığı), dış hekimlerinin tabelalarında yazan doktor kelimesinin kaldırılmasını ve yerine eskisi gibi tabip yazılmasını istemişti. Bu duruma sunulan gerekçe ise doktora yapmadıkları için doktor ünvanını kullanamayacakları idi. Oysaki Suat Bey'in dediği gibi yeni mezun bir tıp hekimi (tabibi) nasıl hemen doktor ünvanını kullanabiliyorsa dış hekimleri de kendilerine doktor ünvanını verebilmeliydi.

Gazete yazılarının incelenmesi sonucunda, diş doktorlarının daha önce Sıhhiye Vekâleti tarafından iki defa uyarıldığı, ancak hiçbir diş doktorunun tabelasındaki “doktor” kelimesini silmediği anlaşılmaktadır. Bu durum, diş doktorlarının mesleki kimliklerini inşa etme konusunda uzun süredir mücadele ettiklerini ortaya koymaktadır.

Mücadele edilen diğer bir saha eğitim süresi, programı ve fakültelerin donanımıydı. Ferit Ramiz Bey, dergisinin ilk sayısında “Avrupa Dişçilik Aleminde Mesleki Faaliyetler” başlığı adı altında büyük ölçüde Avrupa’da ve Amerika Birleşik Devletleri’nde eğitim sistemine yer vermiştir.¹⁷ Dikkat çektiği nokta, Türkiye’deki diş hekimlerinin aldığı eğitimin yetersizliği idi. Ferit Ramiz Bey Amerika Birleşik Devletleri’nde, İtalya’da, Fransa’da, Almanya’da, hatta Amerika Birleşik Devletleri’nin küçük hükümetlerinde eğitim sürelerinin 5-6 sene olduğunu, buna karşılık Türkiye’de sadece 3 yıl olmasını iyi bir diş hekimi yetiştirmek için yeterli süre olarak görmemekteydi. Hatta bunu “sudan bir eğitim” olarak tanımlamaktaydı. Türkiye’deki diş hekimliği fakültelerinin hak ettiği değeri görmesi ve kaliteyi yakalaması adına fakültenin idaresini de eleştiren Ferit Ramiz Bey, ilerlemek için fakülte yönetiminin meslekte kendini ispat etmiş bir diş hekime ve hatta gerekiyorsa yabancı bir uzmana bırakılması fedakârlığının gösterilmesini öneriyordu.¹⁸

TARTIŞMA

Diş hekimliği mesleğinin, Batı devletlerinde olduğu gibi ülkemizde de gelişmelere açık olması ve ön yargılı eski fikirlerin ortadan kaldırılması doğrultusunda adımlar atılmaya çalışılmıştır. Bunu sağlamaya çalışan kişilerden birisi de mesleğin içerisinde olan Ferit Ramiz Öker’dir. Diş Hekimi Ferit Ramiz Bey, kişisel gayretleriyle mesleğin hak ettiği değeri bulması için *Dişçilik Âlemi Mecmuası Dergisi* (1924-1929) aracılığıyla yani yayın yoluyla seslerini duyurmaya çalışmıştır. Derginin öne çıkan özelliği ise dişçilik alanıyla ilgili bilgiler vermesinin yanı sıra diş tabiplerinin yaşadığı sorunlara ve mesleki kimlik mücadelelerine yer vermiş olmasıdır.

Bu çalışmada, Ferit Ramiz Öker özelinde diş hekimlerinin Erken Cumhuriyet Dönemi’nde yaşadıkları sorunlar ve öneriler bir hekimin gözünden incelenmeye çalışılmıştır. Mesleğe ve bu mesleği icra edenlere dair bazı problemlerin çözüme kavuştuğunu fakat bazı problemlerin ise hâlâ devam ettiğini söyleyebiliriz. Örneğin Ferit Ramiz Bey nezdinde problem olarak görülen eğitim süresinin 3 yıl gibi kısa olması, daha O hayatta iken 11 Temmuz 1964 tarihinde 5 yıla çıkarılarak değiştirilmiştir.

Öte yandan yurt dışındaki diş hekimliği ile ilgili akademik yayın ve faaliyetleri yakından takip eden Ferit Ramiz Bey, meslektaşlarının da uluslararası bilimsel, entelektüel ortamda olmalarını ve kongrelere katılabilmelerini arzu etmektedir. Etkinliklere katılımın sağlanması için devletin maddi ve manevi desteğini sunması onun önerileri arasında yer almaktadır.

SONUÇ

Erken Cumhuriyet Dönemi’nde diş hekimliği mesleği, geleneksel ve toplumsal ön yargılarla şekillenmiş bir algı ortamında kurumsallaşma mücadelesi vermiştir. Ferit Ramiz Öker örneğinde görüldüğü üzere bu mücadele yalnızca mesleki statünün yükseltilmesi değil, aynı zamanda kamusal ve entelektüel düzlemde mesleki kimliğin inşasını da kapsamaktadır. Öker’in yazılı basın aracılığıyla yürüttüğü çabalar, diş hekimliğinin ilmi bir disiplin olarak kabul edilmesini ve mesleğin doktorluk statüsünde eş değer biçimde değerlendirilmesini hedeflemiştir.

Dönemin sınırlı imkânları ve yaygın geleneksel anlayışa rağmen yürütülen bu entelektüel ve kurumsal mücadele, Türkiye’de modern diş hekimliği eğitiminin temellerinin atılmasında önemli bir rol oynamıştır. Özellikle *Dişçilik Âlemi Mecmuası* üzerinden geliştirilen söylem, yalnızca meslek mensuplarının değil, toplumsal algının da dönüşümüne katkı sağlamıştır. Bugün itibarıyla hala tartışmaya açık olan ünvan, eğitim süresi ve uluslararası entegrasyon gibi konular, Ferit Ramiz Öker’in gündeme taşıdığı temel sorunlar arasında yer almaktadır.

Çalışmamızın, gelecekte yapılacak araştırmalara katkı sağlaması ve diş hekimlerinin farkındalığını de-

rinleştirecek, öncü bilgiler sunması açısından önem taşıdığını düşünmekteyiz.

Etik Onay

Bu çalışma arşiv taraması ve literatür incelemesine dayalı olduğundan etik kurul onayı gerekmemektedir.

Finansal Kaynak

*Bu çalışma sırasında, yapılan araştırma konusu ile ilgili doğru-
dan bağlantısı bulunan herhangi bir ilaç firmasından, tıbbi alet,
gereç ve malzeme sağlayan ve/veya üreten bir firma veya herhangi
bir ticari firmadan, çalışmanın değerlendirme sürecinde, çalışma*

*ile ilgili verilecek kararı olumsuz etkileyebilecek maddi ve/veya
manevi herhangi bir destek alınmamıştır.*

Çıkar Çatışması

*Bu çalışma ile ilgili olarak yazarların ve/veya aile bireylerinin
çıkar çatışması potansiyeli olabilecek bilimsel ve tıbbi komite
üyeliği veya üyeleri ile ilişkisi, danışmanlık, bilirkişilik, herhangi
bir firmada çalışma durumu, hissedarlık ve benzer durumları
yoktur.*

Yazar Katkıları

Bu çalışma hazırlanırken tüm yazarlar eşit katkı sağlamıştır.

KAYNAKLAR

1. Yıldırım N. Berberlerden diş hekimliğine. Büyük İstanbul Tarihi Sağlık ve Yemek. 2015;4:103-9. [\[Link\]](#)
2. Baltacıoğlu AY, Baltacıoğlu İH. Türkiye'de diş hekimliği eğitim ve öğretimi (1908-1933). Osmanlı Bilimi Araştırmaları Dergisi. 2010;11(1-2):159-202. [\[Link\]](#)
3. Diş Tabipleri Cemiyeti Mecmuası. SA. 1/7, Kasım 1923. [\[Link\]](#)
4. Dişçilik Âlemi Mecmuası (DA). Nr. 1, 1924;1. [\[Link\]](#)
5. Anonim. Akşam Gazetesi. 02.08.1935. [\[Link\]](#)
6. Demir N. Osmanlı'dan Cumhuriyet'e geçiş kuşağında öncü kadın heykeltıraşlar [Yüksek lisans tezi]. Mersin: Mersin Üniversitesi; 2022. [\[Link\]](#)
7. Anonim. Milliyet Gazetesi. 09.06.1968. [\[Link\]](#)
8. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA). HR.İM. /1-27. (Hariciye Nezareti, İstanbul Murahhaslığı). [\[Link\]](#)
9. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA). HR.İM. /64-4. (Hariciye Nezareti, İstanbul Murahhaslığı). [\[Link\]](#)
10. Anonim. Akşam Gazetesi. 13.09.1954. [\[Link\]](#)
11. Anonim. Cumhuriyet Gazetesi. 01.09.1936. [\[Link\]](#)
12. Ramiz F. Yedinci beynelmilal dişçilik kongresine iştirak etmeliyiz. Dişçilik Âlemi Mecmuası (DA). 1924-1926;18:547-8. [\[Link\]](#)
13. Selçuk M. Dişçilik Âlemi Mecmuası (1924-1929). Tarih Dergisi. 2013;57(1):105-26. [\[Link\]](#)
14. Ramiz F. Maksat ve mesleğimiz. Dişçilik Âlemi Mecmuası (DA). 1924;1:1. [\[Link\]](#)
15. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA). A)MKT. UM. /39-75. (Sadaret, Umum Vilayet Evrakı). [\[Link\]](#)
16. Anonim. Vakit Gazetesi. 07.07.1939. [\[Link\]](#)
17. Ramiz F. Avrupa'da dişçilik âleminde mesleki faaliyetler. Dişçilik Âlemi Mecmuası (DA). 1924;1:3-6. [\[Link\]](#)
18. Ramiz F. Şubemizin ıslahı çareleri. Dişçilik Âlemi Mecmuası (DA). 1924;3:65-7. [\[Link\]](#)